

oblika, ki ima le toliko pravne vrednosti, kolikor krivo prisego človeške kazni hujše zabranjujejo, ko navaden lažljiv izrek v sodišči. To je uzrok (pa ne edini!), zakaj bi se brezbožnikom nikakor ne smela našladati prisega. S tem pa je tudi izrečeno, da v krajih, kjer se višje bitje spoznava, (in to je skoraj povsod na zemlji) se vsaj izrecni brezbožniki med drugim tudi nikakor ne smeli jemati v posle, kateri pri nastopu imajo prisegati; verjetnost brezbožnih prič tudi nikakor ni večja, če prisujejo.

Ali biva katera postavna določba, ki bi za brezbožnike kak drug veljaven čin namesto prisego postavila? Za tiste, ki izpovedajo vero, katera prepoveduje prisego (n. pr. za menonite), napovedal je že dvorni dekret od 10. maja 1818 št. 1201 sl. pr. post., kateremu posebej postavno določbo nikakor ne nasprotujejo, da morejo mesto prisega iskati kaj, in da te izjave imajo nasledke, kakor bi prisegli. Če se dokaže, da se neresnične take izjave, se kaznujejo s težko ječo od najmanj 6 mesecev kakor krivi prisegovalci. Kje pa se dobiva za brezbožnike, brezvernike itd. ekvivalent (nadomestilo) za pomankanje orakega strahu? Če se ne more dobiti kazni onake vrednosti, bo moral vsaj novi kazenski zakonik (sodni vladni načrt novega kaz. zakonika tukaj nima nobene določbe) zagupati lažljivemu izreku v sodišči za izrecne brezbožnike hujše kazni, ko za ktere koli vernike.

S tem bi prišli do sklepa (ki izpeljan bi imel prežalostno nasledka!), da prisega kot pravno dokazilo bi se imela sploh odstraniti, ker ni pravično, da tak, ki veruje v Boga, bi bil pred pravico na slabšem, ko oni, ki sploh nič ne veruje, nič ne misli in je v dušnem stanju še na nižji stopinji kot oni, ki v sled Darwinove teorije vsaj ponižno mení, da je potomec kake opice.

Prisega je pri vseh ljudstvih religiozno dejanje, in tako tudi ostane. Tukaj se torej najlahtnejši verski čuti prisegajočega budijo, in ni prav, če se prav tukaj verska rahločutnost katerega koli rani, morebiti z osebo uradnika, ki prejme prisego.

Kolera.

Ko gre za stvari, ki pomagajo človeku življenje ohraniti, česa pač človek ne izumi ali koliko se ne potrudí? Naj se prikaže tu ali tam bolezen na trti ali kaka druga škoda na sadji, na zeliščih, pri živini itd. — kaj se ne dela, koliko se ne kadi, maže, pobira, pobija, — koliko si tu človek ne pomaga z duhom in telesom; in to je gotovo vse hvalevredno. Ko gre pa človeku neposredno ali naravnost za njegovo telo, za zdravje in za življenje njegovo in njegove drage obitelji, žene in otrok, brátov, prijateljev, sosedov, vaščanov, za obstojo deželanov in naroda, — tedaj človek pogosto spi, se nič ne zmeni, ampak topo živi tje v en dan, in to tem bolj, čim večja in čim bližja je nevarnost.

Pred par leti, ko je bila kolera v Egiptu, predlanskem, ko je bila v Franciji in v Italiji, lani, ko je bila najhujša na Španskem in kasneje deloma tudi v Italiji, — pisale so se pri nas okrožnice, dajali so se razglasi in oklici, naj se storé potrebni koraki proti tej neusmiljeni morilki. In letos, ko nam ta

Mnogo na mostu ljudstva stoji,
Spodaj peneča Soča bobni,
Jerica gleda v valdvo.

V valih grgrajo vrtnici glasno,
Pójejo pesem otóžno, bridko;
S čelom razbitim vrh vodá
Pripláva mrtev trup možá.
Jerica, ali pozná ga?

„Ali poznáš ga mrliča, dej!“
Divje zakliče Špela jej;
„Tebe je ljubil, mene ní,
„V smrt si drevila ga tí, le tí,
„O gorjé tí, morilka!“

„Ali če bil je v življenji tvoj,
„V smrti pa bude jedino moj!
Z Bogom mi gora in polje cvetné,
„Solncece jasno in sinje nebó!
„Prčsi za méne, Devica!“

Reče, pa z mosta se vrže v vodó,
Kričo vihrá jej, vihrájo lasjé,
Penast vrtnec na vrh prikipí,
Pesem poročna iz Soče bobni —
Sánjajta, spávajta mirno!

To je vsebina „Zlatoroga“. — Jezik je na sploh lep, izimí nekatere manjše hibe. Prevod je dober, sem ter tja prav dober, in prav hvaležni smo zanj prevoditelju, če tudi je v njem kaka izvirnikova lepota zabrisana. Konečno obžalujemo samo to, da založnik poleg sijajnega ni podal kako skromnejše in cenejše izdanje, po katerem bi tudi manj imoviti lahko segali. Knjiga je vredna, da se razširi v vse kroge.

črna pošast uže trka na vrata, ko steguje svoje prekrute kremplje uže skoro do nas, ko slišimo, da je uže v Vidmu in v Benetkah, pa vse molči, nobeden se nič ne zmeni, nobeden se ne gane, nihče ne poučuje, kako bi se imelo ravnati, da se ognemo tej veliki nevarnosti. Može, ki ste za to poklicani in ki imate toraj sveto dolžnost, zdramite se, stopite na noge (s podučnimi spisi, posebno VI, gosp. zdravniki, kakor je pisal uže g. Dr. Ferd. Rojic, — a ljudje so od takrat večinom uže pozabili; trebalo bi torej ponoviti), povzdignite svoj glas ter storite to, kar je v tem obziru potrebno. Zastopniki in voditelji ljudstva: g. župani, č. g. duhovniki in g. učitelji, glejte v prvej vrsti na snago.

Prvi postopajte z vso strogostjo v tej prevažnej zadevi; z želozno voljo glejte, da se po vaših vaseh pospravi kaj vsa gnoj izpred hiš in hlevov na polja in v vinograde. Tu pa ne pomaga le svetovati, ampak veljavati je treba v pravem pomenu besede. — Kaj vidi človek, ko potuje po našem Krasu (n. pr. v Velikem Dolu), po Ipavske dolini (n. pr. v Dornbergu, v Prvačini i. d.)? groza, smrad, stud, nesnaga. Zola bi imel tu dovolj tvarine svojim umazaniam spisom. In verujte mi, kakor se zbirajo največje trume muh ob gnoji; kakor ima največjo slast Zola pri vsakojaki neanagi; tako imajo tudi mikrobi kolere (male, nevidljive smrtonosne glivice, ki se strašansko hitro množijo) največje svoje zbirališče pri gnoji, sploh pri neanagi. — Nesnaga proč, muhe so tudi proč; gnoj proč, kolera tudi ne bo imela veselja pri nas. Tako je! — Župani ukazujte, zato ste postavljeni; č. g. duhovniki in učitelji, poučujte, zato ste med ljudstvom; in ljudstvo slušaj in ubogaj svoje dobrotnike, zato jih tudi imaš. Dobra volja, pa je vse.

Poleg snage naj se gleda tudi strogo na dobro, zdravo, čisto pitno vodo; pazi naj se, da se ne vživa premalo kuhanih jedi; ogibati se je treba zelenjave in sadja in sploh vsega tega, kar dela grižo. Varovati se je treba tudi vsakega prehlada.

Dragi čitatelji, moj glas naj bi ne bil glas vpijočega v puščavi, ampak besede naj bi se Vas do živega priprijele tako, da se ne bote zanašali drug na drugoga, ampak da vsak stori, kar more iz svojega nagiba, iz svojega veselja, ker le tem potom se lahko kaj dobrega stori, in po nobenem drugem ne. Z božjo pomočjo tudaj na delo, in gotovi bodimo, da delo naše ne ostane brez blagoslova iz nebes.

Clovekoljub.

Kako si lahko kmetovalec pomladi z zgodnjo pičo pomaga?

Vsakemu kmetovalcu je predobro znano, da je veliko večja nesreča za posetnika, kadar mu primanjkuje spomladi krme za živino, nego ko mu primanjkuje hrane za domačo družino, ker za živino je treba pri enakem številu glav petkrat več denara izdati za seno in deteljo nego za hrano domače družine v istem času. Letos bilo je n. pr. v Gorici senó dražje ko pšenica in turšica, ker kupovali smo seno stari cent po 2 gld. do 2 gld. 50 kr.; a pšenico mernik po 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 20 kr. in turšico po 1 gld. 60 kr. do 1 gld. 70 kr. mernik. Sploh pa je dobra piča, t. j. dobro seno in detelja spomladi po 1 gld. 50 kr. do 1 gld. 80 kr., ako bi bilo še tako dobro leto za pičo.

Da si kmetovalec z zgodnjo pičo pomaga, priporočá se od vseh žit največ ozimna rž, ki nam pri ugodnej zimi v naših južnih krajih koncem marca in početkom aprila dá piče za žetev ali košnjo. Sploh pa tudi je rž sama po sebi jako zdrava in dobra piča za vsako živino. Razume se samo ob sebi, da se mora rž kositi, predno v klase pride. Ako hočemo rž za svežo ali frišno pičo kositi in živino z njo krmiti, moramo jo že koncem avgusta ali vsaj početkom septembra sejati, da se more do zime popolnoma dobro obrasti. Ona je zadovoljna tudi s slabšo zemljo in se seje navadno med turšico, činkvantin ali pa med ajdo. Ako ste zima in spomlad ugodni, more se koncem marca in početkom aprila za silo kositi, ali navadno se kosi o sv. Jurji.

Podaje se živini ali sama ali pa, kar je še boljše, pomešana s suho pičo in sicer tako, da tje vsaj tretjina suhega sena vmes. Še boljše se stori, ako se seno, ovsena ali ječmenova slama vmes pomeša in se rezanci nareže.

Na ta način živina no dobi ne s komine, ne griže, kar se drugače prav rado dogaja. Dobro je tudi to, da živina suho pičo z deteljo vred popolnoma povziho, če tudi bi bilo seno ali slama slabše vrste, kar se spomladi zelo pogosto dogaja. Tukaj na Goriškem se še lahko za njo seje navadna turšica.

Dalje imamo francosko ruso deteljo, katera se prav tisti čas seje kakor italijanska in ki tudi na slabi zemlji dobro uspeva. Sploh se z njo ravna prav tako kakor z italijansko. Od italijanske se razlikuje v tem, da je za kakih 14 dni v rašči kasnejša ter da je bolj pernata in sočna, tedaj tudi bolj redivna.

Na naši kmetijski šoli smo minolo leto skupaj usejali francosko deteljo pomešano z ržjo. Ta poskus se je prav dobro obnesel.

Paprej smo namreč že omenili, da je francoska detelja 2—3 tedne kasnejša kakor italijanska; a rž, rekli smo, rabi se lahko še prej nego italijanska detelja. Početkom aprila smo že rž želi za frišno pičo; bili bi jo tudi že lahko v drugi polovici marca, če ravno je bila huda zima. To rž mešali smo s senom (dobra je tudi ovsena in ječmenova slama) za rozanico, kar je živini posebno dobro ugajalo.

Ko smo bili z ržjo pri kraji, je že detelja dorasla za prvo košnjo. Na ta način dobiva kmetovalec iz ene in iste njive v enem meseci dve košnji in sicer najprej žanjo rž in potem deteljo. Razume se samo po sebi, da se mora rž žeti, predno gro v klas.

Letos bomo imeli zopet zelo malo sena, posebno po naših hribih, ker je bil mesec majnik zelo suh, in že lahko naprej rečemo, da bo prihodnjo spomlad seno gotovo po 2—3 gld. stari cent, ako ne dražje. Ta mešanica se mora tudi že meseca avgusta, ali vsaj početkom septembra sejati, da se more eno in drugo do jeseni dobro obrasti.

Našim kmetovalcem prav gorko priporočam, naj na ta način pridelujejo pičo, in jih prosim, naj vsaj enkrat to poskusijo, ker ni s tem nikakih stroškov, a dobiček je velik, ker kmetovalec se reši spomladi iz velikih zadreg, posebno ako jo piča draga, kakor je bila letos in kakor bude tudi prav gotovo prihodnje leto.

FR. ZEPIC.

Dopisi.

Iz Vipavske doline, 2. junija. — Iz golo ljubezni do gmotnega in npravnega napredka napravili so naši domoljubi v Gorici ljudsko posojilnico. Delovanje se je pričelo z malim žonofovim zruom, pa tako previdno in polagoma, da promet se jo v treh letih močno pomnožil. In vendar je posojilnica med gospodo in med prostim ljudstvom na deželi malo znana; le srednji posostniki dat za dnevom umazano oderuštvo pri posojilničnem odboru ovajajo, tako da se mi zdi primerno, o tej reči javno izpregovoriti. Rojaci! prešli so časi, ko se je denar tajno med štirimi očmi oddajal in prejemal; zdaj je upanje in dolgotrajne javno po postavi; vsled katere ni več mogoče med štirimi stenami računati. Čas kliče upnika in dolžnika na beli dan hranilnic in posojilnic, ako so hočeta gmotni in dušni škodi ogniti. Ako se privatno denar pri najboljšem in poštenem prijatelji naloži ali se kdo zadolži, kmalu je prijateljstvo pri kraji in pravdarsko sovraštvo na dnevnem redu. Denar teče med svetom kakor vsaka roba, ki nobenomu ni neprijetna, pa vendar srca nima.

Mislimo si, da premožen mož in dobrega srca vidno bendimo za gotov denar proda, koj se cela rajda potrebnih oglasi, naj jim posodi. Ako vsem ustreže, šteje odsihmal tolikanj kimavcev; ko pa denar nazaj tirja, tolikanj očitnih nasprotnikov, ker naravno je, da odvisni — tlačeni tlačilca (če tudi postavnega) črti ali vsaj ne moli. Ako pa odreče vsem pomoč, ima tolikanj očitnih sovražnikov. In ker se navadno vidno denar prejema, se tudi to sovraštvo množi, tako da gorje onemu, ki brez posredovanja posojilnic in hranilnic osebuo ta posel opravlja, posebno ako hoče veljati v svoji občini kot izgled pravoga kristijana. Iz te zadrego so vsak lahko reši, ako prejeti denar vloži v hranilnico in prosilce tje zavrne; če se mu zdi previdno je tudi lahko za dolžnika šest mesecev porok. Tako se število prijateljev ohrani in pomnoži, sitne tožbe pa prepusté se posojilnici. Poznam človeka, ki je prevzel pri kmetu dolž za dvost gold., v desetih slabih letih in pri nadaljnjem zavažanju je dolg narastel na tri tisoč gld.; kmeta je gnal drug upnik na boben, rešil je prvi gospod na dražbi kmetijo. Gospod bi zdaj lahko k plačilu prišel, in bi morda tudi kmetu še kaj ostalo, a kot vesten človek nima srca, sedmero otrok na pot postieniti, in tako sta gospod in kmet leto za letom brez ljubezni in v velikih zadregah, katerih bi ne imela, ako bi bila ob času poznala oba dobroto javnih posojilnic.

Poznam poštenega razumnega gospoda, ki je lepo svoto v gotovini podedoval ter si posredovalca najel, da bi svoj denar pri kmetih na deželi proti zastavi razposodil. Upnik tirja sicer le poštene obresti, če je le dolžnik pošten, a posredovalec tirja tudi svoje obresti in se od upnika le v tem loči, da priporočá gospodu le najslabše kmetije, ker se pridni kmetje dveh pijavk boje. Kakor meni znano, ne prejme ta gospod niti polovico izposojenega denara brez tožbe, ker se obupni kmetje že s tem tolažijo,

(Dalje v prilogi).

Priloga k 24. številu „Soče“.

da so svoja posestva dobro prodali, a za druge delati da jim ni mar.

To so vam slučajji v naj ugodnejšem položaju privatne menjave denarja; kake so pa slučajji tam, kjer patentirani odeluhi našim potrebnim kmetom hinavsko roko podpore ponujajo? Tam nima propad kmetij ne konca ne kraja, kakor nas vsakdanja skušnjaja uči. Takim nevarnostim in nesrečam se lahko v okom pride v prid posojevalcu in dolžniku po javnih posojilnicah. Zato opozarjam na goriško ljudsko posojilnico one, ki imajo preveč denara, in one, ki ga imajo premalo.

S Trnovca, 4. junija. — Da se Trnovo preveč ne pozabi, sprejmi, draga „Soča“, ta dopis. V predzadnji številki „Soče“ popisoval je dopis naše razmere, ki so popolnoma resnične. Omenil je veliko delo, katero starešina še čaka; priporočal je županu, naj ima skrb, da bodo seja bolj pogostne nego so bile prejšnja leta. Ko je bil tisti dopis pisan in predno je zagledal beli dan, sklical je župen možake dne 4. maja k tretji seji. Kakor se sliši, bila je seja zelo viharna, ker plačovanje novega pokopališča, ki je stalo čez 1.300 gld., je tako zamotano, da obresti dolžne vsote bodo morali prav tako plačevati natančni plačevalci, kakor zanikarni. Drugače se ta zmedena štrona ni mogla razmotati, kakor da se je presekala. Tako se daje potuha zanikarnim in se godi tudi krivica puidnim plačevalcem. Glede oddajanja občinskih služeb vemo, da cerkovnika so postavili onega, kterega si je bil izbral duhovnik, obhodka pa po županovi želji. To obhodiško službo dobil in prevzel je eden starešina, v starešinstvo izvojen od volilcev I. razreda, prijatelj županov. Sicer sta še druga dva za to službo prosila, pa je nista dobila.

Neko nerednosti v oddajanju pism in naše skrbi zastrah tega ne moremo zamolčati. Znan je profesor na gimnaziji v Petrogradu na Ruskem ima tu na Trnovem omoženo sestro. Pisal je njenemu možu pismo, ki je bilo oddano v Petrogradu dne 24. maja in je došlo v Solkan 28. maja. Ali kako se zausame dotični prejemnik, ko dobi popolnoma odprt zavitek? Oddal je obhodnikov sin tako pismo v pričo župana, kateri je mladiča za to okregal. Vemo, da poštarji pisma spet zapечатijo, če odprta najdejo, in to na pismo napišejo. Torej na solkanski pošti bilo je še celo, in pretrgalo se je na Trnovem in tudi bralo.

Napis je bil prav razločen, poštna znamka, ruski poštni pečat, par imen v cirilici, in zadaj razločno ime in priimek pošiljalcev je zadosti kazalo, da pismo je z Ruskega. Dotični svak profesorjev pričakoval je odgovora, sosedje so to vedeli in obhodnik je njegov najbližnji sosed; zato ne vemo, kako se bo izgovarjal za to napako. Sliši se, da se je en par pisem, dekletoma namenjenih, med Solkanom in Trnovim zgubilo; in nekej družini so se zgubila tri pisma, od katerih pa ne vemo, kje. Take nerednosti so že vredne preiskave, vendar za zdaj samo priporočamo županu; naj pazi na obhodnika in naj mu zažuga, da ne prelemi pisemskih skrivnostij; saj imamo drugih pomankljivostj dovolj.

V Ljubljani, 9. junija. — Take razdraženosti, toda le razdraženosti, v Ljubljani uže davno ni bilo opazovati kakor te dni. Ni se podela se gotovo opravljena jeza nad ukrepom kranjske hranilnice, ki je v najbolj zagrizenih nemškutarških pesteh, da bo vzdrževala slovenskimi novci šole nemškega šulferajna; ko so si izumili naši plavičarji nov način, kako bi naše ljudstvo izivali in do izgrediv dražili. Izumeli so si spominke ploščo Anastaziju Grünu, katero so dali vidati na poslopje križanskih viteзов v Ljubljani. Zakaj jim je prav letos prišlo na um vidati ploščo, ko je preteklo uže toliko let po smrti tega nemškega pesnika in nam vedno strastno sovražnega politika, tega ne umemo. Grof Auersberg je bil tisti, ki je Slovence dražil v deželnem zboru, češ da prinese v robci slovensko slovo v dvorano. Mimo grede omenim, da ta plošča ni prav na hiši, v kateri je bil rojen Anastazij Zelenec (grof A. Auersberg), ampak je pred od hiše na obridji enega izmed dvorišč, blizu cerkve, da je vendar ne bo mogel nikdo prebrati. Ako je ta zakasnela uborna plošča dokaz njihovega spoštovanja do svojega pesnika, njih inteligence in kapitala, s katerim se proti nam vedno ponasajo, potem so res milovanja vredni. Na dan Vnebohoda, 3. t. m., bilo je slovesno odkrižje spominka naših Nemcev in nemškutarjev.

Vabila se razposilila na vse kraje, kamor nemški jezik seže, pa prišlo je k tej slavnosti k večjemu kakih 30-40 mož in mladičev; le mesta Celovec, Celje, Gradec (P). Trst so bila zastopana. V kazini so računali na 400-500 tujcev, ali pri banketu in komersu jih je bilo s domačimi vred le 140. Lahko si mislite njih „gedrückte Stimmung“ (soparno čut), ko so jih videli toliko, katerih ni bilo; tudi Knotz in Schöneregerja ni bilo. Zato pa tudi naši Nemci in Talmi-Nemci sedaj hrbet obrnejo antisemitom in vsem tistim, ki so „unverwundliche Deutsche“ sisti gromci. Pri prvem skopu takratnje skupine nemškega šulferajna izrečejo

kakor druge skupine Weitlofu in semitom svoje slepo zaupanje, antisemitom pa pereat; isti hočejo storiti tudi šulferajnarice. Če nikoli niso ženska z moškimi enakih misli — v tem so. Bota uže videla Knotz in Schönereger, še žal jima bo.

K odkritju plošče so povabili nemški telovadci, kateri so vso slavnost vprizorili, tudi mestni odbor in so hoteli ploščo mestu v last izročiti. Mestni zbor, namesto da bi rekel „Bog lonaj“, pa sklene v svojej nehvaležnosti, da neče. Taki so narodnjaki, da nečejo biti pajaci. Menda so slišali, kako so delali turnarji uže več dni pred dovitje o tej zasramovalnej šali. Turnarji so v mestu znani in če se le prikažejo v svoji opravi, vzbujajo zdražbo, ker so večinom tujci in visokonemškega duha. Mestni zbor je to vedel in poznal mišljenje meščanstva, zato je sklenil, enoglasno, ne samo da se ne odoleži po nobenem svojih dostojanstvenikov nameravane slavnosti, da ne prevzame plošče v svoje varstvo, ampak da tudi za red ne more skrbeti s svojimi šestnajsterimi policaji pri tako izvivljajočih demonstracijah. V ta namen je šla deputacija k g. dež. predsedniku in se je baje, kakor poročajo nemški listi, tudi brzojavilo ministertvu. Pa kljub temu je bila slavnost dovoljena.

Pametnejši Ljubljancje so sklenili ogibati se vseh ulic, kodar bodo hodili turnarji. In res ni bilo videti pet odličnejših slovenskih ljudi v obliži, kakor je pravil častnik sočastnikom pri obedu, kar sem sam slišal pri sosednji mizi; samo radovedneži nižje vrste, rokodelski učenci, nekoliko dijakov, šli so gledat dopoldne na Križanski trg ali v Zvezdo. Pa še toh ne bi bilo, da niso uže več dni naprej pisali nemški listi o izgrediv, nemirih v Ljubljani, o žaljenju Nemcev, o nestrpljivosti Slovencev, o nepostavnosti in hujskanju po mestnem zboru in posamnih odborikih itd. „Deutsche Ztg.“ je imela že pred slavnostjo dolg članek s napisom „Königinhof — Laibach“; v njem je polno hujskanja in sumničenja v škodo mestnega zbora in Slovencev, polno neopravičenih surovih napadov na g. dež. predsednika, ko vendar vsek dobro ve (tudi Nemci morajo to priznati), kako da on skrbi boljše kot nobeden njegovih prednikov, da se našim ljubeznivim Nemcem ne zakrivi las na glavi. Nemške mestne šole, njegovo uplivanje na narodne poslance v deželnem in mestnem zboru, najvišje odkrivanje nemških korifoj so vendar sijajni dokazi. „Weltblatt“ od 3. t. m., ki je bil došel zvečer istega dne v Ljubljano, uže govori o izgredivih proti Nemcem; „Tagespott“ je pisarila več dnij zaporedoma pred slavnostjo in hujskala proti Ljubljancanom in morda prav tako drugi listi. Ni šudo, da je to moralo razdražiti priprosto ljudstvo.

In kljub temu ni bilo nikakih izgrediv, ako se v to ne šteje žvižganje in pereat — klicanje rokodelskih učencev. Ako bi zastrah tega ne bili zapirali ljudi, ne bi bila imela pokazati oborožena moč nobenega vspeha vse štiri dni, v četrtek, petek, soboto in nedeljo. Tako pa so jih našli prvi dan 11 in druge tri dni 4, tedaj 15 vseh vkup. Da ne bi bili klicali nemški listi uže več dnij pred na boj s svojimi Slovence brez vzroka žalečimi članki; da ni bi bili razglašali, da slavnost ne velja toliko pesniku kot politiku in da se snuje v prvi vrsti proti Slovencev; da ne bi bilo toliko varstvenega aparata (policijska z županom na čelu, orožniki iz Ljubljane in z dežele pod svojim poveljnikom, več kompanij vojakov pod fml. Keil-om); da ne bi bili poslali skoro polovico vseh tujih udeležnikov prav Celjani, ki napadajo pri vsakej priliki Slovence in slovenska društva na najnevarnejši način — nikoli ne bi bilo toliko radovednežev in prosto ljudstvo bi se bilo zmenilo za nemškutarške komedije toliko kot za lažek sneg.

Turnarjem in Talmi — Nemcem po Slovenskem bi bilo gotovo po goda, ako bi se bil vnel kak pretep; to je razodevalo pisarjenje po njih listih pred slavnostjo, razglašanje na vse vetrove in groženje, da trume oboroženih klancev, silencev in Posavcov se pomikajo proti mestu, da bo krv kar surkoma tekla — ali vražji Slovenci jim še to ljubavi niso hoteli storiti, ampak so se oborožili s potrpežljivostjo. To je kar „za počiti“. Sedaj pa govori o razpustu mestnega zbora in ga celo zahtevajo, kar dokazuje drama interpelacija Mengerjeva v državnem zboru; škoda, da nimajo kar tiskanega šimljaja za take roči, ki so si vse tako podobne, da bi jih lahko preskrbel dninar pisar za več let naprej; dan in povod izpusti, fraze pa so vedno iste — „zatirani“ Nemci. Ravež volk v basni; St.

Z Dunaja, 8. junija. Pravi odsek državnega zbora pretresel je vladni načrt postavbe o promembi, oziroma o dopolnenju nekaterih določeb glede eksekucij ter je izgotovil dotično poročilo. Pri razpravi o tem predmetu stavil se je v odseku predlog, naj se določijo v novi postavbi, da se bota pri eksekucijah vsilila rubež in cenitev ob enem. Kot razlog k temu predlogu navedlo se je, da v okolici o. kr. deželne nadsodnije tržaska se v kljub obstoječim postavam posebe rubi in posebe cenitve ne le pri situacijem, ampak tudi pri postopanju v malenkostnih zadevah, in da se pošilja na take komisije tudi sodnijski uradniki.

Dalje je bilo rečeno, da o. k. nadsodnija tržaska vzdržuje to navado in da radi tega so se slišale v deželnem zboru goriškem interpelacije in pritožbe, čenur je vladni zastopnik pritrdil.

Odsek bil je soglasno tega mnenja, da take navada ne odrovarja postavbi in da v slučajji, ko se je z eno vlogo prosilo za rubež in za cenitev, je treba tudi v resnici ob enem stvari zarubiti in ceniti, ako eksekvent izrečeno ne žaliteva, da naj se opravlja ločito, ter da radi stroškov, ki zadevajo eksekventa (kotnisi se dela eksekucija), na take komisije redno ne gre pošiljati sodnijskih uradnikov, toliko manj pa uradnikov višjih vrst. Pravni odsek ni sprejel tega predloga, in sicer zato ne, ker postava uže zdaj to ukazuje; a izrekel je nado, da o. k. vlada odpravi to napako (Übelstand) v okolici o. k. deželne nadsodnije v Trstu.

Iz tega je razvidno, da interpelaciji, kateri sta bila stavila poslanca Kocijančič in dr. Gregorčič s tovariši v deželnem zboru goriškem pred dvema letoma in pred enim letom, sta bili opravičeni in v postavi utemeljeni. Našejati se je, da se vsaj zdaj zgodi, kar se je imelo uže zdavnaj zgoditi, in da se bodo državne postavbe glede eksekucij tudi na Primorskem tako izvrševale, kakor se izvršujejo uže od nekdanj po vseh deželah, ki so zastopane v državnem zboru na Dunaji.

Poročati vam moram o lepi slavnosti, katero je priredilo tukajšnje akademsko društvo „Slovenije“ slovenskemu pisatelju, profesorju Josipu Stritarju. Udeležitev bila je mnogobrojna, izvršitev sijajna, kakršno bi bili komaj pričakovali. Slavljenec bil je navzoč z gospo in sinom, in bil je na mnogih mestih do solz gmen. Pred zadnjo točko programa deklariral je lepo pesen „Rojakom“, katero je složil na tisti večer. Navzoči so bili državni poslanci vseh slovenskih plemen: 10 Čehov z dr. Kiegerom na čelu, 6 poljskih, 1 ruski, 1 hivaški, 8 slovenskih. Udeležiti so se vsa slovenska akademikna društva. Program bil je izborno sestavljen in še bolje izvršen v čast sodelovalcem in v veliko zadovoljnost vseh navzočih. Ta slavnost je pomenljiva in velika važnost za Slovence in naše brate, druge slovenske narode. Okolo polnoči končal je spored in potem začel je zabavni del, ki je bil jako živahen. Izmed poljskih poslancev govorila sta grof Dzieduszycki in vitez Saworynski, izmed čeških prof. Katal, ruski Ochrimoviz, slovenski prof. Šuklje, Rodoljubi iz raznih pokrajin, ki se niso mogli osebno udeležiti slavnosti, poslali so telegrame, katerih se je štelo do 80; drugi so se opravičeli in so čestitali s pismi, med temi tudi rektor dunajskega vseučilišča Zhiszman in grof Coronini. Slavnost trajala je blizu do treh popolnoči, a se uže prele se tako hitro, kakor bi bilo le toliko trenotkov. Slava slavljencu in slaviteljem!

Politični razgled.

Dunajski državni zbor je dokončal razpravo načrta proti nezgodam, pričel razpravo zakona o odpravi porotnih sodišč za anarhistične zločine, ki je bil pa po nasvetu poslanca Lienbacherja zavrnem v odsek, da ga slednji vnovič prarčeta in o njem poroča. Včeraj pričela je pa razprava o carinski pogodbi, ki prinese gotovo mnogo življenja v zbornico. Do sedaj je sploh vročina poletna in soperica carinske nagodbe morila življenje v zbornici. Vlada je stavila večini pogoj; ali sprejeti nagodbo, kakršno je ona predložila, ali pa razpusti državni zbor, s Poljaki se niso hoteli udati zaradi točke o petroleji, ki bi bila Poljskemu pridelu v kvar. Veselje v nemškem Izraelu je bilo zaradi tega veliko, a ni trajalo dolgo, kajti vlada je nekoliko odjenjala in nekoliko so tudi Poljaki pustili prvotno stališče. Vlada je namreč sprejela načrt Poljskega poslanca Groholskega, da se poviša colnina za nečiščen petrolij na dva gold. Poljaki so pa odstopili od Success-ovega predloga, ki je bil prav za prav le dobro nastavljena past desnici. Vlada se bode morala z Madžari na novo pogajati in ti bodo odstopili od svoje tirjatve le tedaj, ako naša vlada pri drugih stvarih nasproti Ogrom odneha. S tam je začasno končana borba med vlado in desnico. Koliko časa, to bode pokazala ravno pričeta razprava. Omeniti nam je tudi v interpelaciji stavljene po poslancu Mengerju v zadevi ljubljanskih izgrediv, o katerih govori naš dopis iz Ljubljane. Važno je pismo našega presvitlega cesarja na nadvojvodo Albrehta, ki je prav zdaj Bano in Hercegovino prehodil in se zopet vrnil v Bel.

Kakor je bilo že povedano, napal je poslanec Appony v ogerskem državnem zboru nadvojvoda na prav grd način, in ministerski predsednik Tisza ni temu oporekal; rekel je, da sploh izjave nadvojvode v Bosni nimajo važnosti, ker ni več aktiven vojak. Iz cesarjevoga pisma pa se čita nekaj, kakor da bi se hotelo proti temu na najvišjem mestu oporekati, ter dati zadoščenje v občo priljubljenemu maršalu in nadvojvodi. Tudi na pol vladin list „Pester Lloyd“ napadel je nadvojvoda na ostuden način, a urednik in št. dr. Falk je potem izjavil, da je dotični članek sam pisal in da ni nameraval napasti z njim nadvojvoda Albrechta. Sedaj pa je izdal posebno okrožnico do svojih volilcev, v kateri pravi, da je prijavil ono izjavo na želje najvišjih krogov, da pa ni nikdar iskral milosti pri dvoru ter da ni preklical političnega pomena označenega članka proti nadvojvodi Albrechtu.

Te in izgrede v Budapešti in drugod, ki se dan na dan ponavljajo kaže pač, da je na Ogerskem duh, ki ni naši vojski in državi nič kaj prijazen. Znano je, da je minister Tisza generala Jansky-a hudo žalil v zbornici rekoč, da je njegovo postopanje brezaktivo in nepravilno, ker je položil vence na grob vojakov padlih za cesarja. Tisza ni imel pa niti takrat niti kasneje nobene grajalne besede za razgrajalce proti Janskyu. Nemiri so se ponovili, ko je prišel službeno general Jansky v Pečuh, ponavljajo se vsak dan v Budapešti, govorilo se je mnogo o teh izgredeh v zbornici, Tisza odgovarja tudi na dotične interpelacije; a do sedaj ni izustil besedice, ki bi žalje ni vojski zadostila. Madjari menda slutijo, da se nekaj pripravlja na jugu, kar jim ni po godu, radi tega so začeli razsajati in žaliti vojsko in cesarski dvor. Kako daleč tega madjaraka predrznost, svedoči tudi to, da je grof Khuen-Hedervary, hrvaški ban, prepovedal v Zagrebu slovesni sprejem iz Bosna vračajočega se nadvojvode Albrechta, češ, da so v Zagrebu tudi Madjari — seveda le uradniki — ki bi lahko proti nadvojvodi demonstrirali. Ban je bil te dni pri cesarji v avdienci. Banovi listi trobijo v svet, da zaradi tega, da se je cesarju zahvalil za pomilovanje po svojem, pred kratkim umrlem očetu; a govori se, da mu je presvitli cesar še nekaj drugega na uho povedal. — Čudne reči res se godé na Ogerskem in Bog zna, kaj nam od tam bližnja prihodnost prinese! —

Na Bavarskem izdal je kraljev strijec vojvoda Luitpold 10. t. m. razglas, podpisan od vseh ministrov, v katerem naznanja Bavarcem, da po izreku učenih zdravnikov je kralj Ludovik bolan (na duhu) in da dolgo ne bo mogel zadoščovati svojim dolžnostim, ter da je vsled tega na podlagi bavarske ustave prevzel on vladanje, dokler ne bo s kraljem boljše.

O zunanji politiki sicer ni kaj posebnega poročati. V Bolgariji močno vre, vlada je pri volitvah sicer zmagala, a način zmage je bil čuden. Mirnejši elementi neso šli na volišče, ker so bili pretepi povsod jednaki mali vojski, ubitih je bilo po vladinih privržencih dvakrat več volilcev nego je vseh poslancev skupaj. Vest, da so zasledili zaroto proti knezu, je le sleparstvo, ki je imelo namen, volilce motiti in opozicijo ob dobro ime pripraviti. Vendar nevarno je, hudiča na steno risati! — V Srbiji ni nič boljše, le vojaška sila drži nevoljo pod površjem.

Na Angličkem je ministerski predsednik Gladstone propal pri drugem branji postave, ki bi dajala Ircom večje pravice nego jih imajo sedaj. Nekateri listi trdijo, da bo Gladstone odstopil, a bolj verjetna je vest, da bo zbornico razpustil ter nove volitve razpisal.

V Rimu sešel se je parlament večraj v četrtek 10. t. m.

Domace in razne vesti

Mil. gosp. knez in nadškof goriski nima enega zdravilja, katero mu je zadajk „Soda“ spredala. Res je sicer, da v stedi prejšnjega tedna je bil bolj nego prve dni, ali k konec tedna ni so popoln

ozdravil, kakor se je pričakovalo temveč bojezen se je bila povrnila. Vseled tega siljon je bil višji pastir odložit kanoončno vizitacijo in birno v goriski okolici, ki je bila uže naznanjena. Zdaj je spet bolj, in če se zdravstveni stan ne postabša, delil bo binkoštno praznike v Gorici sakrament sv. birme po navadi.

Knezoškof tridentinski mil. gosp. dr. Evgen K. Valussi bil je v Rimu razglasil v pretekli ponedeljek 7. t. m. kot tak. Patron tridentinske škofije sv. Vigilij praznuje se v ondašnji škofiji 26. junija; vsjbrže bo tisti dan, to je v soboto po sv. R. T., novi škof v Tridentu posvečen.

Vreme imeli smo do kosea maja lepo, a bilo je jako vroče. S 1. junijem prišel je prvi dež, ki je le malo pokropil. Posneje prišel je gost dež in tudi ploha s točo, posebno v ponedeljek in v sredo. Zemlja je zdaj dobro napojena; ali škoda, da je toča na Vogerakom vse pobrala, v bližnjih vaseh pa močno škodovala. Razne nime bile so te dni tudi po drugih delelah. Ploho imeli smo tudi danes.

Za študentovsko kuhinjo so darovali družbi sv. Vincencija: Matth. VI. 2-4. jeden gold.; Nekateri po g. G. v Gorici 5 g.; Monsig. dr. G. 2 gl.; Nimenovan 1 gl. Presečno zahvalo! V ponedeljek 21. t. m. se bo praznoval v Vincentiški god sv. Alojzija, patrona učede se mladine. Natančno naznani kasneje; odbor.

Pismena akušnja arelosti se bo veršila na c. k. senak. uditeljši od 21. junija do 2. julija. Oglasila se je 15 italijanskih in 5 slovenskih gojenk četertega tedaja; mimo tega 4 svunanje (slov.)

Kupčija se sviloprejkami bila je uže več let tešavna in slaba; nepoklicani močetarji čakali so kmeta uže zunaj mesta ter so ga motili, da je prodal blago pod ceno. Da bi se teko in snake napake ne ponavljale, izdal je mestni župan oklic, v katerem določuje in zapoveduje to le: 15. junija začne se na Trgu sv. Antona kupčija se sviloprejkami in bo trpela, dokler bo kaj pridolka. Mestne tehtnice, postavljene na rečenem trgu, bodo vsak dan občinstvu na razpolago. Prepovedano je strogo, nastavljati se na mestnih vhodih pa ustavljati in nailegovati pridelovalce, naj bi prodali svoje blago. Kdor prinese blago v mesto, mora biti popolnoma prost, in ako ni še blaga prodal, ponese je na Trg sv. Antona. Prodajalci lahko odložijo svoje svilode v pokritem trlišči na imenovanem trgu in jim ne bo treba za to nič plačevati. Močetarji med prodajalcem in kupcem ne bo smel nikdo, ker nikdo ni v to pooblaščen. V prostor, kjer se bo blago tehtalo, ne bo smel stopiti nikdo razen prodajalca, kupca in onih, ki tehtajo. Osobe, ki tehtajo in zapisujejo, ne bodo smele zahtevati za se nikake odškodnine. Tarif, po katerem se bo plačevalo za tehtanje, bo nabit pri vsaki tehtnici, da se bo videl. Kdor bo na trgu delal nadlego prodajalcem ali kupcem, odstrani se koj. Vsak dan naznani se srednji kup raznih vrst prodanih sviloprejk. Posebna komisija, kateri bodo v pomoč tržni komisariji in mestni stražniki, bo nadzorovala in skrbela, da se izvršijo te določbe.

Sejmi in veselice prepovedani so v okrajnem glavarstvu gradiškem z odlokom dne 8. t. m. Vseled tega izostane tudi navadni letni sojem sv. Ivana in veliki konjski sojem v Devinu, ki je bil vsako leto o sv. Ivanu. Morda se prepovejo tudi javni plesi v goriski okolici, ki niso še popolno zamrli.

Za tukajšnji c. k. poštni urad imenovana sta poštna obojčala Valentin Klauzer za denarničarja, Emil Hubert pa za kontrolorja. Mnogoletnemu uradniku, v cesarski službi osvojenemu g. Klauzerju čestitamo, da je tako krepak, da so ga spoznali sposobnega za težko denarničarjevo službo. Za polovico službenih let mlajšemu g. Hubertu privoščimo za pol letjo službo, ter obšalajemo le to, da ne zna nobenega deželnega jezika. Bojimo se, da bi državni poslanec ne interpelovalji voditelja kupčijakega ministarstva, kateremu so podrejeni poštni uradi, in kakih malogov se je imenoval za Gorico uradnik, nevešč deželnih jezikov. Znanje domačih jezikov jako lajša uradovanje in je večinom neobhodno potrebno. Zakaj bi v Gorici to ne voljalo, ne vamo.

Mnogo nesreč godilo se je ta in pretekli teden. Šla je stara ženica pod Kostanjevico na brežnjo, da bi orešnje brala za prodaj; po neprevidnosti stopi na trhalno vejo, ki se ulomi, ter pade na tla tako nesrečno, da si vrat zlomi, in pri tej priči mrtva ostane. V soboto zajutra padel je 13 letni mladenič iz Plavij z voza, ki je peljal v mesto prazne eede od piva. Nesrečnik pride z glavo pod kolo, ki mu je zmane, da izidišne dušo na mestu. Tistega dne popoldne igrala se je deklica 2 $\frac{1}{2}$ let okolo ribnjaka pred Pajerjevo palačo na solkanški cesti in pade v vodo. Ker so bili ljudje pri okan, so jo hitro izvlekli iz vode, ali deklica ni prišla več k življenju; bila je že umrla. — V Kronbergu trgala je dečanje neka udova in Grgurja in je padla z dreva ter se je močno poškodovala. Ker jej je prihajalo vedno slabše, spravijo jo nekateri ob lašnji sosedi na voz, da bi jo peljali v bolnišnico. Ko pridejo do goriskega pokopa-

lišča, vidijo, da žena jim je med potom umrla. Prosjajo čuvaja na pokopališči, naj bi sprejel truplo v oudanjo mrtvašnico. Ta jim odgovori, da tega ne more storiti, ako mu ne prinesejo mrtvaškega lista. Vozniki peljejo torej žensko v mesto, misleči, da jo sprejmejo v bolnišnico; pa tudi tu nič ne opravijo. Tedaj jo peljejo dalje do neke lekarne, da bi tam dobili zdravnika, ki bi jim dal potrebno spridevalo. Tu jim povejo, kje stanuje mrtvaški ogleda, katerega najdejo ob 2 $\frac{1}{2}$ zvečer. Ta pride na ulico, ogleda mrtvo žensko na vozu in napravi spridevalo. Potem še le okolo pol noči našla je umrla žena pokoj v mestni mrtvašnici na pokopališči.

Zagrizeni so pač naši Italijani čiste krvi à la „Corriere“ in malo manjka, da se same zagrizenosti ne zgrizejo. Gospodična Rivitz Goričanka odgojuje se na dunajskem konservatorji in dela izvrstne napredke v glasbi in v dramtiki. Nedavno pridobila si je pri neki poskošnji aplošno pohvalo dunajskih listov. Ali tukajšnje glasilo „vradno“ etranke našlo je tudi v tem jaji dlako in vpraša, zakaj ni šla gospodična rajši v Milan namesto na Dunaj, da bi tam posnemala slovečo italijanske moči namesto nemških na Dunaji? (Gospodična Rivitz bi lahko odgovorila: zakaj pa „Corr.“ v Gorici plaši, namesto da bi šel v Italijo, kjer bi se popolnil na italijanskih mojstrih?)

Prej bo sveta konec ko norcev, mislili smo si, ko smo čitali v nekem tukajšnjem listu, da 3. t. m. je bila napravila goriska „Gianastica“ izlet v Panovec, z da nekateri vabljenci so ga niso hoteli udeležiti, češ da rajši se bodo kuhali in pekli v mestni vročini nego bi se hladili v c. k. sonci državnega gozda. Vidi se, da zadnje plohe so bile še jako potrebne za tako vroče glave.

Tramvaj na par, ki je vozil drva iz trnovskega gozda v Gorico, prenehal je svoje delo, kakor se piše „Slovenec“ iz goriske okolice. Na praznik vnebohoda Gospodovoga šel je zadajkrat v Trnovega ter je peljal seboj svojo šaro. Govori se, da židovski podjetniki imajo veliko zgubo, blizu 70.000 gl. Kmetje začeli so z novega voz in so veselji, da jo tako prišlo.

Kolera prikazala se je tudi v Trstu. Neki mornar Malotić na lošinjski ladiji, ki je došla iz Novega Orleansa in se je bila ustavila tudi v Henekah, zbolel je in umrl za kolero, potem ko je bila ladija v Trstu prestala predpisano kontumaco. V terek zbolel je pa neki drug slovek za kolero in zdravstvena komisija začela je vsled tega delati na vse kriplje. Tudi blizu Pulja pri Fasani zbolel je ribič za kolero na neki italijanski Chiogetti (kjožjtski) barki, katero so prepeljali v Trst v kontumacijo. Zdaj nam pa zletijo razni gosti tudi iz Gorice kakor lastovke, ko se zima bliža. Zdaj pa še govori, da priredijo za binkoštno praznike zabavni vlak iz Trsta v Benetke. Res, še ta je potreben.

Božidar Raič, državni poslanec slovenski, umrl je v Ljubljani preteklo nedeljo 6. t. m. V njem zgubil je narod slovenski zvestega sina, nevdušenega rodoljuba, iskrenega zagovornika, idealnega moža, ki je gorel ljubezni do svojega roda. Rojen je bil pri Sv. Tomaži na Slovenskem Štajerskem 9. februarja 1827. Šolal se je v Varaždinu, v Zagrebu in v Gradcu. L. 1850 bil je posvečen v duhovna in je služil najprej v Ljutomeru, potem v Slivnici pri Mariboru. Od l. 1853 da 1860 bil je učitelj na mariborski gimnaziji, potem kaplan, od l. 1870 pa župnik pri Sv. Barbari v Halozah. Za slovensko narodno stvar potegoval se je od svoje mladosti naprej; mnogo je bral in tudi pisal o slov. narodnih zadevah. Bil je krepak mož in izvrsten govornik: na mnogih taborih razlagal se je njegov glas, ki je budil zavest in navdušenje v srcih poslušalcev. Ko je bil po Hermanovi smrti izvoljen v deželni in državni zbor, rekel je: „Znam, da idem v smrt: a ker hočete, naj bude za narod.“ Žal, da so se te besede uresničile. Pred veliko nočjo obolel je na Dunaji za golico. Ko je nekaj okrevaj, prepeljali so ga v Ljubljano k bratrancu prof. Ant. Raiču. Tu mu je šlo uže na bolje, a pridružila se je druga (Brightova) bolezen, ki ga je v kratkem pokončala. V terek bil je v Ljubljani slovesni pogreb. Kako priljubljen je bil ranjki Božidar, pričal je ta pogreb. Vsa domača društva udeležila so se sprejema, kakor tudi najodličniši spodnještirski domofjubi, dež. pred. dnik, župan, mestni odbor in corpore, odbor „Slov. Matica“, Čitalnice, domača in štiriska dahovščina in neštivilna množica. Čitalniški pevci in „Slavci“ peli so pred hišo, od katere je šel sprevod, in na pokopališči. G. dr. Vošnjak imel je nagrobni govor, da se udeležnikom solze igralo. Nad 40 prekrasnih vencev se je položilo na grob in brzojavlj dohajajo od vseh krajev, točoč o izgubi takega rodoljuba. Bil je pa tudi res ranjki Raič uzoren rodoljub. Naj v miru počiva! Da bi skoro dobili naslednika mu po voljavi in po čistem vzornem domofjubu!

Preč. g. Božidar Raič — piše „Slovenec“ — slovenski državni poslanec slovenskih bratov naših štajerskih, se pač ni zadajal, posebno odkar se mu je udavje na bolje abnilo, da ga boče neoprejeliva smrt tako zgodaj položila med bujno zelenje in blado sveta.

Od vseh strani bite prijatelji in častilci njegovi s prekrasnimi vencami, odličnimi s svilinimi trakovi belo-modro-rudečimi. Vitarji pletó mu naročene vence od zgodnjega jutra do p. zne noči, in vedno dohajajo jim še nova naročila od blizo in daleč, da se bude odličil ž njimi poslednjikrat „bled mož, ogrnen s plaščem črnim, ki s trakom je našit srebrnim; on trdno spi, nevzdravno spi. Strudila ga je težka boja. Moža pa množica ljudi z mladiko oljkovo kropi želeč mu večnega pokoja“. Škoda zanj, ki je bil tako vnet za častni in večni blagor svojega naroda, da je moral že sedaj podati se na dolgo pot, od koder se nikdar več ne povrne. Škoda zanj posebno v državnem zboru, kjer je nedavno pokazal, kakó mu gori srce za slovenski narod; oh, kolikokrat bi bil mož še lahko povzdignil svoj glas, ki je sedaj na vedno utihnil, za za tirani rod svoj! On je bil uzoren duhovnik, iskren narodnjak, veren državlján in v est en poslanec, torej vsakozi uzoren človek. Pač se sme torej več nego čudna imenovati prepoved tukajšnjim srednješolcem, da se ne smejo udeležiti pogreba kot nositelji vencev. Prijatelji, to so žalostne razmere, kakeršnih bi se ob smrti poslanca-duhovnika, (in bivšega gimnazijskega profesorja) ki je stal na vladinem stališču, ne bili nadjali.

Pelicon Josipina, slovenska kandidatinja tretjega tečaja tukajšnega učiteljskega, jako marljiva, zelo značajna gojenka in nada starišev, je v sredo zvečer ob 6. uri po dolgi, mučni bolezni v 20. letu svoje starosti zamrla na svojem domu v Koboridu. Nebeški jo je gotovo sprejel med svoje izvoljence!

† **Ivan Dolinar**. Zopet žaluje slovenski narod po vrlém sinu, ki se je posebno ob jadranskem morju neustrašeno potegoval za njegove pravice. Solza oko zaliva po prebriski zgubi, ki je primorsko in posebno tržaško Slovence tako nenadoma zadela. V soboto zvečer bil je ranjki Ivan še zdrav in vesel; v nedeljo zajutra napoti se po liste na pošto okolo 10. ure; na poti ga mrtud zadene in pri tej priči bil je mrtov. Ranjki so je rodil v Škofji Loki na Kranjskem in je bil zdaj v 46. letu življenja. Prvo odgojo in pouk dobil je v domačem kraju; leta 1859 služil je kot prostovoljec pri 7. lovskem bataljonu. V Italiji se je hrabro boril, zato je bil ranjen, ujet in v Pariz odpeljan. V priznanje svoje hrabrosti dobil je sreberno svetinjo, ki mu je bila vedno v največjo čast. Ko se je naselil v Trstu, začel je v družbi z drugimi rodoljubi delovati za probudo naroda. Ustanovil je rojansko in druge čitalnice v okolici tržaški. Leta 1875 ustanovil je s pomočjo rodoljubov društvo in list „Edinost“, kateremu je bil dalje časa urednik. L. 1879 je sodeloval pri ustanovitvi „Delalskega podpornega društva“, kateremu je bil nekaj časa tudi predsednik, a pozneje uradnik. L. 1884 prevzel je uredništvo „Jurija s pušo“, katerega je uredoval do smrti. Dolinar bil je začetnik tudi tržaškemu „Sokolu“, kateremu je bil načelnik do zadnjih dni. Splošno je priznanje, da ranjki Dolinar je silno veliko delal in da je bil posebno izvrsten agitator za narodne ustanove in ob času volitev. Ni bilo veselice na Slovenskem, katere bi se Dolinar ne bil udeležil, pri kateri ne bi bil govoril navdušeno iz dna svoje duše. Znan ni bil le v Trstu in v okolici tržaški, ampak po vsem Primorju in po vsej Sloveniji. Kako spoštovan je bil ranjki Ivan, pokazal je njegov pogreb, ki je bil v torek zvečer ob 6. uri. Nad 3000 oseb udeležilo se je žalostnega spreveda in kodar so peljali truple boritelja za narod in za dom, bilo je polno gledalcev. Pogreba ud ležila so se vsa narodna društva v Trstu in iz okolice, katera so ranjkemu večinom poklonila tudi krasnih vencev, do 30. Odlikovala so se: Delalsko podporno društvo, Pevski zbor tega društva, Tržaško bralno in podporno društvo, Tržaški Sokol. Došli so bili tudi častilci in znanci iz Bečana, iz Pervatine, iz Gorice, iz Dornberga. Tržaški Slovenci pokazali so pri tej priliki, da zasajo biti hvaležni in častiti svoje buditelje, svoje dobrotnike. Naj ranjki Ivan v miru počiva, a tržaškim in primorskim Slovencem daj Bog vrednega naslednika.

Njegova cesarska Visokost nadvojvoda Albreht, cesarjev strijec in višji nadzornik naše vojske, potoval je po Dalmaciji, Bosni in Hercegovini ter si je ogledal ondašnje vojaštvo in dela, ki so se izvršila, odkar je dežela pod avstrijsko upravo. V Dubrovniku (Ragusa) obiskal je starega maršala Goričana viteza Mavricija Desimona, ki šteje 90 let in živi sam za se. Stari vojščak bil je nepopisljivo vesel tako visoke časti. Nadvojvoda bil je povsod slovesno sprejet, posebno v glavnem mestu, v Sarajevu. Ko se je vrnil na Dunaj, pisal mu je presvitli cesar lastnoročno pismo, v katerem mu izreka svoje priznanje in se mu zahvaljuje za veliko požrtvovalnost v prosep skupne vojne, ki je nositeljica avstrijske miali. To pismo vzbudilo je v vseh domoljubnih krogih največjo radost.

Opozarjamo svoje čitatele na dopis z Dunaja, ki govori o delovanji pravnega odseka v državnem zboru, katerega načelnik je vitez Tonkli. Poročevalec o vladnem predlogu gledé eksekucij je Čeh Fanderlik.

Zbornik cerkvenih govorov na slavo sv. Cirila in Metoda. Zbral in na sredlo dal Anton

Zlogar, kapelan pri mestni fari sv. Jakopa v Ljubljani. Z dovoljenjem velečastitega knezoškofjstva ljubljanskega. Čisti dohodek je namenjen Družbi sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani 1886. Založil izdatelj. Tisek „Katoliške Tiskarne.“ Šteje XII in 239 str. vel. o-smerke. Pod tem naslovom izšla je v Ljubljani knjiga, ki je za slovenski in slovanski narod prevelike važnosti. V nji odseva ogonj ljubezni, ki gori med Slovenci do Boga in do svetih blagovestnikov, ki sta jim prižgala luč prave vere, ter do onih slovanskih bratov, ki ohranivši pismo in obrede svetih apostolov niso ohranili zveze z rimsko stolico, na kateri sedi naslednik sv. Petra, namestnik Kristov, učitelj vseh narodov. Z ljubeznijo in hvaležnostjo do Boga in do oznanovalecev njegovega nauka družijo se spoštovanje do onega jezika, v katerem sta poslanca božja govorila, do one abecede, s katero sta pisala, do onih obredov, katere sta uvedla s privoljenjem najvišje cerkvene oblasti. S temi čuti družijo se iskrena želja, da bi se povrnil v katoliško cerkev oni naši krvni bratje, ki so popolnoma popustili oživljajočo vez cerkveno edinstvo in nas dolžijo krivo vere, ker smo sprejeli za svoj jezik latinsko abecedo in za službo božjo latinski jezik. Naj bi spoznali oni sinovi ene matere, ki so nekda z nami skupno bivali v enem hlevu, da v veri smo edini z jako malimi izjemami in da razlika v službenem jeziku in v obredih nas ne sme ločiti, ker pri sv. krstu postali smo vsi udje Kristovega telesa, kateremu vidni glavar je rimski papež. Ako moremo pospešiti združenje svojih razkolnih bratov z materjo cerkvijo, je pač vredno, da jim pot gladimo in da se jim bližamo, kjer moremo. A najprej treba je, da se med seboj umemo, da vemo, kaj oni o nas mislijo, in da oni poznajo, kaj mi želimo. V to svrhu moramo podviti ono steno, ki nas najhuje loči, to je abecedo. Sprejeti in privaditi se moramo cirilici tudi za svoj jezik; potem se bomo umeli. S tega stališča bilo bi želeli, da bi Zlogarjev „Zbornik“ izšel tak, kakeršen je, tudi v cirilici, katerega bi naši bratje pravoslavni umeli brez težave v svojo veliko korist. Iz te knjige bi spoznali, kako so Slovenci po raznih pokrajnah slavili sv. apostola Cirila in Metoda lanske leto, ko je bila tisočletnica smrti sv. Metoda. Tudi iz goriške nadškofije nahajajo se v „Zborniku“ nekateri cerkveni govori, med katerimi se odlikuje oni, ki je bil govorjen na Sv. Gori dne 5. julija 1885. Za njim sledi kratek govor, ki ga je imel župnik prekmurskih Slovencev na Ogerskem, kjer sta sv. brata mnogo dovala. Cerkevni govorniki vzbujajo narod k hvaležnosti do Boga in do sv. bratov blagovestnikov, katero naj pokaže s tem, da ostane zvest večni resnici, ter da moli in pomaga po svoje, da bi se ločoni bratje zjedini v tisti veri, katero jim je Bog dal po sv. apostolih. Cena knjige ni še določena.

Umetno ribarstvo. Spisal Ivan Franke v Ljubljani; založila in tiskala Kleinmayr in Bamberg. Cena 50 soldov. Ta knjižica bo dobro došla vsem ribjim prijateljem še posebno pa tistim, ki se hočejo pečati z umetnim odgajanjem rib. To odgajanje je pri nas še malone neznano, in vender je v narodno gospodarskem oziru jako važno in daje tistim, ki so ž njim pečajo, lepe dohodke. Toplo torej priporočamo knjižico zlasti našim gorjanom. Nekaj vender ne moremo in ne smemo zanemariti, a je namroč pisana v nepravilni in nedostojni slovnišini. Čitatelju se vriva misel, kakor bi bila pisana pred 30 leti ali pa še prej. S tako pisavo se žali in sramoti naš jezik, a žalitev je tem večja, ako je res, kar se nam pripoveduje, da je pisatelj učitelj na srednji šoli s slovenskim učnim jezikom in sodelavec pri ljubljanskem „Zvonu“.

Nové knjige. V zalogi J. Giontinija v Ljubljani izšlo je ravno kar sledečih pet knjižic z ličnimi podobami, obsegajoč 7 mičnih povestí za priprosto ljudstvo, osebito za mladino. Knjižice slovejo: 1.) Car in tesar ali Saardanska ladjedelnica. Zgodovinska pripovedka. 2.) Jaromil. Češka narodna pravljica. Obe preložil H. Podkrajšek. 3.) Močni baron Ravbar. Povest iz slovenske zgodovine. Sestavil D... Kakeršno delo, tako plačilo. Povest, nemški spisal M. Kümmel. Prosto predelal Ig. Hladnik. 4.) Erazem Predjamski. Povest iz 15. stoletja, 4. natis. 5.) Učenke v petih delih sveta. Francoski spisala Elizabeta Berthet, preložil Ant. Sušnik. Prvi zvezek obseza dva poučna spisa: „Darinka, mala Crnogorka“, in „Dafna, mala Grkinja“. — To delo, ki je namenjeno slovenski ženski mladini, je francoska akademija odlikovala z nagrado „Monthyon“ 10.000 frankov. Ono riše in popisuje zabavnim načinom stališče žene pri različnih narodih. Priznati moramo, da smo uže davno pogrešali za naše deklice tako zaželjenega spisa, ki se tu podaje v jako lični in krasni opravi naši ženski mladeži v popolno umljivem in gladkem prevodu. To delo zaradi tega staršem, ki hoté obradovati svoje hčericé, toplo priporočamo. Konečno naj še omenimo, da je vnanja oprava vseh knjižic jako dopadljiva, papir bel in močan, tisek (Kleinmayr in Bamberg) ličen in podobice (barvane) krasno.

Listnica uredništva. Gosp. N. J. v Trstu: hvala lepa, ne potrebujemo.

Št. 25170. š. s.

Razpis

služeb učitelja-voditelja na enorazrednicah Pliskovica, Vatovlje, Vojšćica in Temnica, pa učiteljice na dvorazrednici Lokve, vse z dohodki III. plačilne verste.

Prošnje naj se vložijo v dobi 6 tednov po prvem razglašenju v časniku „Osservatore Triestino“ pri podpisnem.

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET V SEŽANI
dne 1. junija 1886.

V najem

za letni čas daje lastnik I. Voyk prijetno stanovanje li. št. 4 na Lokvah poleg glavne ceste.

Naznanilo.

Podpisana tvrdka počesčuje se naznaniti tukajšnjemu slavnemu občinstvu, da je prav zdaj odprla v tem mestu v Semenških ulicah li. št. 5 (v hiši Marzini-jevi) **zalogo olja** z oljk najboljšo vrsto po nizkih cenah. Dalje ima razno izbrano vrsto **kisa** in **mijla** (žajfo), in sicer vse na debelo in na drobno.

Preudani
Bratje GUTMANN.

Št. 341.

Razpis učiteljskih služeb.

V tem okraji se s tem razpisuje: služba učitelja — voditelja enorazrednice na Livku, eno mesto učitelja in dve mesti učiteljic.

Dohodki vseh služeb so 3. plačilne vrste poleg dež. šol. postav 10. marca 1870 in 4. marca 1879.

Prošnje s postavnimi spričevali sposobnosti, in za zunanje prošilce tudi s spričevalom c. k. okrajnega zdravnika, je uložiti do 20. julija t. l. sem le po predpostavljjenih oblastnijah.

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET
v Tolminu, dne 2. junija 1886.

ADVOKAT

dr. KAMILO vitez EGGER

je dne 8. junija 1886 preložil svojo pisarnico v Sturli-jevo hišo na Travniku šte. 18. I nadstropje. —

Pristni

ROBORANTIUM

(izleček, ki daje lasem rast), Eau de Hibé (tekoče mazilo za kožo) in Hay-wilkon (mleko, ki pomladi laserje). Zalogo ima A. HERMANEK, drogar v Gorici v Magistratnih ulicah.

